

KIHÍVÁSOK ÉS ESÉLYEK

A Keresztény-Zsidó Társaság tavaszi konferenciái
Budapest, 2018. március 19. és április 16.

SZÉCSI JÓZSEF

A Keresztény-Zsidó Társaság immár visszatérő jelleggel, tavasszal két konferenciát rendezett Budapesten (2018. márc. 19. és ápr. 16.), melyeknek témakörei a vallás- és felekezetközi párbeszéd voltak. Napjainkban ez különösen is hangsúlyossá vált, talán két kiemelendő ok miatt. Egyrészt a meg nem szűnő terrorcselekmények miatt iszlám fanatikus-radikális elemek részéről védtelen keresztények ellen, másrészt Ferenc pápa erőfeszítései miatt a katolikus-protestáns közeledésben, leginkább a katolikus-evangélikus közös eucharisztia-vételben. Így jogos, hogy a 2018. évi két tavaszi konferencia is e kérdéskörök mentén jött létre.

Az *Islám kihívások* szimpóziumot megnyitó Szécsi József, a Keresztény-Zsidó Társaság főtítkára arról beszélt, hogy jelen összejövetel elsődleges célja az a szempont, hogy a másikat a másiktól, a másik előadásában, megfogalmazásában halljuk. Ez alapvető kiindulási pont a keresztény-zsidó dialógusban is. Sérelmesnek érezték magyarországi iszlám testvéreink azt, hogy amikor meghívják őket előadni, beszélni az iszlámról, akkor mindig orientalisták vagy politikusok mellett mondhatják el álláspontjukat. Jogos szempont az, hogy a másikat direkt módon, az érintettől hallgassuk. Természetesen az is jogos és köteles feladat, hogy ezt a kívülálló értelmezze és a maga nézeteit kifejtse. Tehát meg kell hallgatni a másikat és meg kell fogalmazni saját álláspontomat.

Az előadások előtt a Korán néhány szövegének recitálását hallhattuk, majd Sulok Zoltán, a Magyarországi Muszlimok Egyházának elnöke *Kell-e félni az iszlámtól? – az iszlám és a vallások* címmel tartotta meg indító előadását. Egyértelművé tette, hogy az iszlám a béke vallása, tehát nem azonosítható vele a radikális iszlám terrorizmusa, fanatikus erőszakja. Bár nincs két egyforma történés, de mindenképpen párhuzam vonható a kereszténységgel annyiban, hogy pl. a középkori „keresztény” inkvizíciót nem lehet a kereszténységgel, az Újszövetség üzenetével azonosítani.

Abdul Fattah Munif, iszlámszakértő, a Magyarországi Muszlimok Egyházának tanítója *A szabadság az iszlám tanításaiban* címmel fejtette ki gondolatait. Elmondta, hogy az iszlám a 21. század legtöbbet vitatott és támadott vallása. Politikusok, külügyi szakértők, szociológusok és újságírók fejtik ki véleményüket Nyugaton

az iszlámról és a muszlimokról. A nyugati elemzők többsége az iszlámban látja az európai civilizációt fenyegető veszélyforrást, mivel szerintük minden muszlim zsigerből gyűlöli a Nyugatot, vagy vallási meggyőződéséből fakadóan, vagy pedig az iszlám országok gazdasági és technikai hátránya láttán, így aztán egyszerűen minden muszlim „potenciális terrorista”, akinek legfőbb célja a Nyugat elpusztítása. Az iszlám és a muszlimok képeinek ilyen fokú eltorzítása hatására nem csoda, hogy első hallásra az iszlám és a párbeszéd két egymástól teljesen idegen, sőt ellentmondó fogalomnak tűnik, hiszen a napi hírekben a muszlimokat az erőszak, a gyűlölet és a diktatórikus rendszerek megtestesítőjének mutatják be. Abdul Fattah Munif elmondta, hogy a muszlimok számára a vallás életmód, az élet minden területére kiterjedő egységes eszmerendszer, melyet alapvetően az isteni kinyilatkoztatás, a Szent Korán határoz meg. A Korán a jog és a teológia legfontosabb forrása. Az iszlám másik fő forrása a próféta gyakorlat, a Szunna, melyet a hadiszok (közlések) rögzítettek. Ezen két forrás szabályozza a muszlimoknak egymás iránti magatartását, valamint a más vallásúakkal való kapcsolatát is.

Anwár Klára, a Magyarországi Muszlimok Egyháza vallásjogásza világosan és egyértelműen elítélte az iszlámnak a médiákban sugárzott torz képét, amennyiben a nő egy elnyomott, másodrendű személy lenne. Arról tett tanúbizonytságot, hogy a nőnek alapvetően jó az iszlámban való helyzete, még akkor is, ha vannak negatívumok.

Bolek Zoltán, a Magyar Iszlám Közösség elnöke a vonatkozó nehézségei miatt nem tudott a közösség debreceni mecsetjéből Budapestre eljutni, de előadása felolvasásra került *Az iszlám múltja és jelene Európában – mit hoz a jövő?* címmel. Az előadás elemezte az iszlám napi kihívásait Európában, különösen Nyugat-Európában. Bolek Zoltán történészként is rámutatott az európai iszlám múltira, különös tekintettel Kelet-Délkelet Európára.

Kovács Miklós Ahmed, a Magyar Iszlám Közösség imámja *A muszlimok beilleszkedése más civilizációkba* címmel tartott előadást. Kovács Miklóssal kapcsolatban érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy ő az, aki magyarul tartja meg beszédeit gyülekezetében, bár hallgatóságának jelentős része tud arabul. A beilleszkedés más civilizációkba nem lehetetlen feladat és ehhez Kovács Miklós támpontokat vázolt fel.

Ha össze akarnánk foglalni az összejevetel előadásait, akkor azt kell mondanunk, hogy az előadók, akik az iszlámban élnek és munkálkodnak, abban jól érzik magukat és nem tartják rossznak identitásukat, illetve visszautasítják a róluk és világnézetükről, életmódjukról alkotott torz képet.

A másik konferencia címe *A keresztény-keresztény dialógus kihívásai* volt. A kereszténység kétezere éve sok értéket halmozott fel és sok meg nem oldott problémát görget még most is maga előtt és von maga után. Ha egy bizonyos szempont szerint súlyozni akarjuk a nehézségeket, akkor beszélhetünk keleti és nyugati probléma-

körről. Az első a katolikus egyház és a keleti kereszténység, az ortodoxia között van, a másik a nyugati kereszténységen belül a katolikus egyház és protestantizmus között. Tehát mindkettőnek fő ellenlábas a katolikus egyház. A nyugati problémakör kiemelkedő kérdése az eucharisztia és úrvacsora kérdése, melyben jelentős előrelépés történt az elmúlt években. Jelenleg a német katolikus és evangélikus püspökök bombázzák Ferenc pápát, illetve a Vatikánt a megoldás megszületéséért. Ráadásul konkrét egyedi gyakorlatok vannak a közös szentáldozásra – úrvacsora-vételre, csak éppen nincs általános engedélyezés.

A három meghívott püspök nem először szerepel együtt: Fabiny Tamás evangélikus, Beer Miklós katolikus és Kocsis Fülöp görögkatolikus püspökök. A Duna Televízió *Püspök-kenyér* műsorában találkozhatunk velük, melyben nyílnak, emberközelinek nevezhető hitéleti vezetőket láthatunk. Az adást a kezdet-kezdetén, még a szervezés stádiumában a műsorszerkesztők „püspök-falatnak” hívták, vagyis nem egy „savanyú és unalmas” vallási műsorról van szó.

Fabiny Tamás evangélikus püspök ismertette a legutóbbi évek nemzetközi felekezetközi eseményeit, különös tekintettel a katolikus-evangélikus közeledésre, valamint a megjelent fontosabb publikációkat. Beer Miklós váci püspök Fabiny Tamással együtt az elmúlt év során nevéssé vált a menekültek megsegítésének ügye kapcsán, ennek mindketten most is helyes módon hangot adtak.

A harmadik püspök, aki szintén a Keresztény-Zsidó Társaság elnökségi tagja, vetített prezentációban rajzolta fel a keleti egyház lelkiségét a templomtér szimbolikájában. Kocsis Fülöp püspök jelenléte azért is fontos volt a konferencián, mert tapasztalatunk szerint háttérben vannak a latin-szertartású magyar katolicizmusban. Ha a papságért történik imádkozás, vagy papi utánpótlásért, hivatásért, akkor automatikusan a latin, cölibátusban élő papságról van csak szó, mintha nem is létezne Magyarországon nős, görögkatolikus papság!

Máté-Tóth András, a Szegedi Tudományegyetem Vallástudományi Intézetének igazgatója izgalmas kérdést vázolt fel *Felekezetfüggetlen vallásosságtípusok* címmel. Egzakt felméréseket, statisztikai kimutatásokat közölt jelen korunk új és hagyományos vallásgyakorlatairól. Az előadást közölni fogjuk a Keresztény-Zsidó Teológiai Évkönyv következő kötetében.

Német Pál református lelkész *Egyetemes keresztyénség és felekezet viszonya*

Fülep Lajos teológiai gondolkodásában címmel tartott hiánypótló referátumot. Fülep Lajos lelkészi pályafutása, rendhagyó politikai működése egy elfelejtett pont a magyar keresztény eszmetörténetben. Az „egyetemes keresztyénség” és a partikuláris, felekezeti viszonyát egyedi módon közelítette meg, vagyis „amikor Krisztus volt, nem volt felekezet”.

Béres Tamás, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanára *Szándék és realitás – A keresztények útkeresésének tanulságai a reformáció történetének első félélézrede után* címmel reális és hiteles, pontos és világos előadást tartott. Talán

némileg összecseng a Fülep Lajos-féle gondolatrendszerrel, amit Béres Tamás úgy fogalmazott meg, hogy „az igazi evangélikus katolikus”. Vagyis, ha visszaugrunk Antiochiai Szent Ignác „katolikus” fogalmához, akkor hazatalálunk Krisztushoz.

Szigeti Jenő, az Adventista Teológiai Főiskola emeritus professzorának előadás-címe ez volt: *A dialógus a kiségyházak szemével*. A kiségyházi lét természetesen nem azonos a nagylétszámú keresztény egyházakéval sem történeti, sem számbéli mértékben. Így van ez ma is Magyarországon. Sokan pl. a katolikus egyház papjai között ma sem tudják kik a baptisták, metodisták, adventisták, pünkösdiel, stb. Valamiféle szekták, egy ismeretlen világ. Ebből a helyzetből nagyon nehéz kilépni, szükséges hozzá az ismeret és a személyes kapcsolat.

A két konferencia valóban kihívásokról szólt és válaszolt valamit a kérdéskörök esélyeiből jelen világunknak, mely politikailag rendkívül összetett. Ezúton is köszönetet mondunk az Emberi Erőforrások Minisztériumának a támogatásáért.